

УДК 321.21

Сащок А. О.¹, Саміло Г. О.²

¹ студ. гр. Ю-112 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. юр. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО В УКРАЇНІ: СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРІОДИЗАЦІЯ РОЗВИТКУ

Питання громадянського суспільства та демократичного режиму в Україні є ключовими моментами впродовж багатьох століть.

Становлення та розвиток громадянського суспільства є особливим періодом в історії людства, держави і права. Громадянське суспільство є фундаментом для становлення та ефективного функціонування демократичного устрою, що закладено давно і це доведено на практиці всіма народами у яких нині спосіб буття демократичний. Тож, потрібно спиратися на загальносвітовий досвід і на власні громадянські традиції для побудови громадянського суспільства.

Наша держава розвивається і шукає оптимальну модель політичного, суспільно-економічного, правового та соціокультурного

розвитку. Вона формує ідеал побудови державного механізму, який був би орієнтиром для сприйняття переважною більшістю населення.

Громадянське суспільство функціонує у діалектичній, суперечливій єдності з державою. Історичні етапи формування ідеї та інституцій громадянського суспільства в Україні збігаються з періодами зростання політичної активності суспільства та періодами державотворення, відновлення державності. Варто зазначити що ці інституції можуть існувати та ефективно діяти лише за умов необмеженої свободи.

Переходячи з період у період прослідковуються циклічність помилок, незважаючи на це, не можна сказати, що етапи були безрезультативними, адже вони мали певні переваги, але недоліків куди більше, завдяки ним ми просувалися. Проблеми, що поставали під час всіх періодів формування громадянського суспільства були різними: інтереси населення розбігалися, необґрунтовано велике значення надавалося розбудові держави, що спричинило до звуження впливу громадянського суспільства і домінування першого над другим, також неоднорідність українського соціуму в соціально-економічному, релігійному та ідеологічному аспектах і тому спроби утворення громадянського суспільства і незалежної України онульовувалися. Опиняючись на перехідному етапі формуванні, громадян усували від прямого впливу на політичні процеси, були спроби створити штучне громадянське суспільство, таким чином наші предки втрачали можливість до реалізації громадянського суспільства.

Значні зміни почалися за часів незалежності, ідея громадянського суспільства відповідала запитам переважної частини суспільства створити демократичні інститути влади, внести кардинальні зміни у відносини громадян і держави, сприяти формуванню плюралізму думок та забезпечити можливість вибору. Однак, на заваді ефективному розвитку громадянського суспільства стають кризові процеси в економіці, суспільна пасивність та апатія більшості громадян, небажання участі в місцевому і державному політичному управлінні, невизначеність чітких пріоритетів внутрішньої і зовнішньої державної політики. Ідея громадянського суспільства, поступово потопає в хаосі політичної нестабільності, дріб'язкових чвар політиків та у зневірі суспільства, яке знову виявилось відстороненим від реальної участі в державотворенні.

Отже, сучасна Україна і надалі залишається трансформаційним суспільством. Усі сфери життєдіяльності охоплені системною кризою. Держава сьогодні не виконує своєї функції: захисту інтересів людини. Партійна система перебуває в аморфному стані. Для щоб Україна стала

справді демократичною, вона має змінити ставлення народу до влади, подолати недовіру до неї. Адже шлях до демократії лежить через громадянське суспільство, яке, на жаль, не згадується у Конституції України 1996 року хоча повинно бути присвячено розділ.

Проте ситуація знаменується тим, що в Україні відбувається паралельний процес формування громадянського суспільства і правової держави. Це відбувається у рамках міжнародного правового поля де права людини і громадянина підпорядковуються нормам міжнародного права.

Україна повинна подолати відчуження масової частки народу від громадського і політичного життя, обмежити владу і вплив державних чиновників, і допомогти принципам демократії стати реалізованими в практиці. Крім того, важливо втілити концепцію співвідношення особи, суспільства і держави для формування вільної особистості з високою політичною, економічною і правовою культурою. Наразі, українці захищаємо свою незалежність, права та інтереси від широкомасштабної агресії ворога. Ми виборюємо свою незалежність протягом багатьох століть і саме зараз це питання вирішиться раз і назавжди позитивно для українців.